

que més endavant explicarem, moltes altres qüestions han tingut ben arran de pell els nervis dels administrats. Es podria comentar aquí el greu problema que planteja la manca de depuradora a la zona josepina de la badia de Sant Antoni de Portmany, o la decisió municipal respecte a concedir una llicència d'obres a l'Hotel Ibiza-Pueblo, que, encara que fa més de cinc anys que fou construït, no tenia la llicència municipal definitiva d'obres.

Però tot i això —que no faria sinó allargar el comentari amb dates i resolucions per tots conegudes i no de molta importància—, les platges de ses Salines i es Cavallet continuen sent el greu conflicte d'aquell Ajuntament.

PERÒ, DE QUI SÓN?

Realment, la primera pregunta que surt és: de qui són aquestes platges? Per una banda, IBIFOR S.A., escissió de SALINERA ESPAÑOLA S.A. —encara que legalment no tenen res a veure una cosa amb l'altra—, s'atribueix la propietat de tot aquell tros en virtut, segons diuen, d'una escriptura que data de 1872 i d'altres documents posteriors que, també segons diuen, la confirmen i li donen força. L'Ajuntament de Sant Josep, emperò, ha dubtat sempre d'això, especialment durant el temps que el senyor Josep Tur Serra va ocupar el primer lloc municipal. Efectivament, Tur Serra va intentar durant més d'un any demostrar el contrari, fins i tot recorrent a un Catedràtic del Dret de la Universitat de Madrid, el qual confeccionà un informe sobre la reivindicació pública de les dites platges —reivindicació emanada pel poble moltes vegades—. Aquest informe no va poder ser llegit al ple de l'Ajuntament perquè, precisament quaranta-vuit hores abans, Tur Serra va ser fulminantment cessat. Possiblement, quan aquest número d'EIVISSA arribarà al públic, l'alcalde accidental haurà convocat ja el dit ple, i aquest, fins i tot, s'haurà realitzat.

TANCAT

Allò que es temia era que ses Salines i es Cavallet poguessin ser tancats al públic, cosa que no s'ha produït, encara que en diverses ocasions s'hagi passat la veu d'alarma. La platja d'es Cavallet, de totes formes, ha estat

rodejada d'un reixat de filferro i per arribar-hi, encara que ningú no ho prohibeixi, s'han de fer verdaderes "filigranes".

En el proper número d'EIVISSA, després de l'informe del dit Catedràtic, podrem fer un article més complet sobre aquest problema que tan vivament està interessant el poble.

FORMENTERA I UN PLA D'ORDENACIÓ

Finalment, assenyalem la situació del Pla General d'Ordenació Urbana de Formentera, un pla que des de fa més de sis anys va en dansa. Després que l'Ajuntament esperés pacientment el Pla Bellmunt, al cap de cinc anys fou acabat amb prou urgència, i, en vista de les incorreccions que hi havia, l'Ajuntament acordà rebutjar-lo. A continuació, el Consistori encarregà un nou pla a l'equip que, abans, havia redactat el

de Reforma Interior de la ciutat d'Eivissa. El resultat ha estat extraordinari. En principi, l'Alcalde ens confessà que estava encantat amb aquest pla, encara que després, inconspicuament, hi trobàs alguns inconvenients. Decidí que l'equip redactor introduís unes modificacions, a les quals l'equip es va negar dient que li fossin demanades per escrit; com a contestació reberen un full de llibreta amb les anotacions. Però, encara més: l'Ajuntament (o l'Alcalde) va demanar uns informes a certs arquitectes, entre ells el que va redactar el pla antic. Ara, després de més d'un mes de ser entregat el pla, encara s'espera l'aprovació inicial per part de l'Ajuntament de Formentera. Ja veurem si arriba. S'ha de tenir en compte que, com ja va dir la premsa, el pla nou és la gran solució per a la conservació de l'única reserva neta que queda al Mediterrani.

LEOPOLD PUIG

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES EIVISSENQUES

Però així i tot, quelcom ens ha defraudat, en aquesta antologia: és el seu aspecte purament exterior. Direu: "Això té tanta importància?"; jo pens que sí, perquè en aquest cas la presentació dels discos denigra i degrada una obra meravellosa. En primer lloc, les fotografies que cobreixen la portada ens semblen inadequades: un tò-

pic d'Eivissa, de Vila, res més; i per una altra banda, si pensam que cap de les cançons dels dos discos no és "vilera", veim que no s'ha atès gaire la coherència entre forma i contingut. Per si això no era prou, han donat el colp de gràcia a la portada rematant-la amb un títol aparatós EN CASTELLÀ! I això per què? deman jo; per als turistes que desconeixen, per suposat, la nostra llengua? És clar que sí; a més això entra dins la línia de les fotografies, que semblen just escollides per a perpetuar la colla dels tòpics ja existents a l'estranger sobre Eivissa.

Però això no és tot: a la contraportada dels dos discos, figura la llista de títols de les cançons en no sabem quin argot. Evidentment, la intenció era escriure en eivissenc, però l'excés de faltes d'ortografia dificulta de tal manera la comprensió dels títols que només forçant la imaginació endevinam el seu sentit. Aqueix darrer "pecat" és un atemptat mortal a la nostra llengua, a la dignitat de l'antologia, que en queda automàticament disminuïda.

Passant a un altre punt, ens hauria agradat a tots els oients dels discos, que ens donassin una informació seriosa i almenys elemental sobre "la curta", "la llarga", un uc, etc... és a dir: les cançons i la seua instrumentació necessitaven una presentació informadora sobre la música popular eivissenca, i el text complet de tots els romanços (escrit en eivissenc *correctissim!*) ens hauria servit de gran ajuda per a

FOLKLORE IBICENCO DISCO PRIMERO

penetrar a fons dins d'aqueixa música nostra.

Conclusions? : no podem parlar d'una feina feta a consciència, mirant cap a una promoció digna i profunda del folklore eivissenc, de la nostra cultura. I la culpa en recau únicament —cal insistir molt sobre aquest punt— damunt els coordinadors i presentadors dels discos: han rebaixat a un nivell purament comercial un producte d'ele-

vat interès cultural. I això, no els ho podem perdonar, sobretot quan pensam en el coneixement tan superficial i anecdòtic que sol tenir tot eivissenc de la seua pròpia cultura —i no parlem ja dels forasters—: amb aquests dos discos, han desaprofitat un material interessantíssim, no li han tret tota l'essència. No s'ho mereixien ni la qualitat de la música ni la dels cantadors pagesos.

F. MUDÓY

LES LLETRES

POESIA AMB LES PITIUSES AL FONS

Com vaig escriure un article sobre Eivissa a la poesia catalana¹, en podria dedicar un de nou a la poesia en altres llengües inspirada en les Pitiüses. No sortiré d'aquest tema en l'escrit d'avui, per bé que referit tan sols a obres amb més o menys actualitat, quan es podria fer començar, per exemple, amb el sonet formenter de la *Diana enamorada* o amb els poemes castellans de l'anomenada —i de tanta anomenada— generació del 27.

Em deia Vicente Aleixandre un dia del 1959, a Formentor: "De nosotros, quien descubrió a Ibiza fue Alberti". Amb el pronom personal volia comprendre tots els extraordinaris poetes de la seua fornada. De Rafael Alberti, efectivament, coneixem l'estada a Eivissa el 1936, amb dues parts ben diferents separades pel 19 de juliol; i coneixem també els dos poemes eivissencs, en un dels quals² és caracteritzat amb lírica brillantor el doble aspecte de l'evocació illenca. Respecte a l'altre poema, voldria ara aclarir-ne un vers. És el que diu, en la meua versió catalana: "el pastor nu que dona a la mar ses ovelles". Quan traduïa el poema, em creia que el pastor era una metàfora del vent —amb una evocació de l'aire, com un "jovencell alat", comença el poema— i que les

ovelles —abans el poeta ha parlat de les "gaies ones" i dels "rallers llavis d'escuma"— representaven la lleu i dispersa blancor escumosa que corona les múltiples ones blaves alguns dies de ventet. No hi havia tal comparança, sinó una visió real. L'explicació em vingué quan vaig llegir a la part eivissenca de *Memoria de la melancolía*, de María Teresa León, l'esposa del poeta: "Durante el día, Rafael y yo estábamos solos. Conocimos lo amable que es la pinocha verde para formar una cama de fortuna y cómo, al salir el sol, todo despierta: agua, piedras, pájaros, pinos y pastores. Pastores desnudos en aquel mar turquí de Odiseo lavaban las borregas manchadas de tierra roja".

Després, dos altres poetes del mateix grup han passat per Eivissa: Jorge Guillén i Gerardo Diego. No crec que aquest hagi escrit res sobre l'illa, però em digué que abans del viatge havia emprat el nom "Ibiza" en una rima, per la seua sonoritat; el degué fer rimar amb "liza", "eterniza" o un mot semblant. De Jorge Guillén sí que hi ha un poema eivissenc, que du la data "11-13, VIII-1958". No sé si l'ha publicat ni, en el cas que ho hagi fet, si l'ha retocat o li ha canviat el títol. El tinc escrit de la mà de l'autor —me l'envià, amb una carta del 24 d'agost de 1958, des dels voltants de Sant Antoni— i es titula *Silencio hallado en Ibiza (Noche de agosto)*: el poeta no residia precisament al centre del batibull. Un dia que el vaig anar a veure en moto, s'estranyà una mica que jo em servís d'aquest mitjà de locomoció. Algun dia haurem de reproduir el breu poema, un d'aquells seus, característics, del fet de despertar-se o d'adormir-se,

sempre amb aquell punt de meravella intel·lectualitzada, en aquest cas més aviat el "cruce de un insomnio" amb el "silencio del universo".

Més endavant, i no en aplegat viatge d'uns dies, han visitat les Pitiüses alguns dels màxims poetes posteriors en llengua castellana. Recordem l'estada d'Ángel González a Formentera o les de Francesco Brines, Carlos Bousoño i Claudio Rodríguez a Eivissa. Precisament aquest darrer dedica al penúltim un noble

poema. *Frente al mar*, escrit a Eivissa i expressiu d'una pregona meditació, en un càlid dia d'estiu, amb elements trets del "mar terso" que té davant i de la "tierra desolada", rocosa i esquarpa, de la costa. Esper que el poeta, desconegut personalment per mi, em permetrà que tradueixi aquí uns versos escrits, com diu Bousoño, en "ese lenguaje sin énfasis, aunque con expresividad y belleza", manejat, d'altra banda, "de un modo castellanísimo, con casticismo frescor"³.

ENFRONT DE LA MAR

*Des de "Las Mayoas", Eivissa.
A Carlos Bousoño.*

Transparent quietud. Davant la terra rogenca, dessecada fins al cor, d'aridesa ja calcinació, s'obre el Mediterrani. Hi ha pins baixos, savines i atzavares, creix la frígola i el romaní fidel, austerament, que tot just flairen si no és a salitre. La tramuntana crema. Cau la tarda. Veritat de submissió, de do, destronaments, esfondraments, enfront de la mar d'un blau pur, que vers la riba es torna verd maragda. Vella i nova erosió. Cornises, plaques, làmines, espadats i esculleres, bisell àgil, estria, lucidesa de penyal de mil·lenària permanència. Aquí la veritat de la pedra, mai muda sinó en un reverber interior, en un estremiment de perdurable collita, dant el seu provat ofici, la secreta tendror sòbria, devora la mar, que és excessiva criatura, excessiva bellesa per a l'home. Antiga mar llatina, avui no canta, a penes diu, mussita, presonera el seu poder implacable, en esbatec de sufocació, sense cap ona, quasi en silenci de clarividència, mentre que el cel es va obscurint i arriba, massissa i seca, l'ocasió última per a estimar. Entre pedres, entre escumes, què és retiment i què supremacia? ¿Sabem què ens asserena, què ens turmenta: la mar llisa o la terra desolada?

¹ *Eivissa a la poesia catalana del Principat i de Mallorca. Revista Eivissa*, núm 2, 1973.

² *Retorns de l'amor fugitiu als puigs*, poema traduït per mi al català dins l'article *Poesia de l'illa i poesia sobre l'illa. Revista Eivissa* núm 6, 1974.

³ *Retorns d'una illa venturosa*, al meu llibre *Versos de poesia moderna (Quaderns de poesia)*, Barcelona, 1971).